

Lohjan perusturvatoimen talousarvio 2009

Käyttösuunnitelma

*Lohjan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen LOST
hallinto-, talous- ja henkilöstötyöryhmä 17.12.2008*

Lohjan sosiaali- ja terveyslautakunta 9.3.2009 §5

Lohjan perusturvalautakunta 11.3.2009 §

PERUSTURVATOIMEN ARVOT, VISIO JA TOIMINNALLISET TAVOITTEET

ARVOT

Perusturvatoimen arvot ovat:

- Rohkeus
- Oikeudenmukaisuus
- Vaikuttavuus
- Vuorovaikutteisuus
- Yhteisöllisyys

VISIO 2020

Tuemme terveyttä ja toimintakykyä kustannusvaikuttavilla, joustavilla ja oikea-aikaisilla sosiaali- ja terveystaloudilla. Arvostettuna työnantajana meillä on osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö vastaamassa asiakkaan tarpeisiin.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Arviointikriteerit ja sitovat tavoitteet vuodelle 2009

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Vanhuspalvelujen käyttäjälähtöisyys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> - Kotihoidossa hoidetaan entistä huonokuntoisempia vanhuksia vahvistamalla kotihoiton sairaanhoidollista osaamista ja lisäämällä yhteistyötä lääkäreiden, vuodeosastojen ja erikoissairaanhoidon kanssa. - Vanhuspalveluiden koordinoitua ja ohjausta on parannettu.	<ul style="list-style-type: none"> - Vanhuspalveluja tarkastellaan kokonaisuutena, vanhuspalveluissa painotetaan eniten apua tarvitsevien vanhusten hoitamista kodeissaan. Vanhuspalveluja tukevat koordinoitusti toimivat palveluntuottajamarkkinat.

Arviointikriteeri: Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon käyttäjälähtöisyys ja ennaltaehkäisevyys.

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö erikoissairaanhoidon ja vuodeosastojen välillä toimii, myös Länsi-Uudenmaan sairaalaan päin.	<ul style="list-style-type: none"> - Erikoissairaanhoito ja perusterveydenhuolto ovat toiminnallinen kokonaisuus, jossa painopiste on ennalta ehkäisevässä terveyttä edistävässä toiminnassa.

Arviointikriteeri: Syrjäytymisen ehkäisy sekä asuntoalueiden viihtyisyys ja sosiaalinen eheys

- a) Korjaavien sosiaali- ja terveystalvelujen vaikuttavuuden parantaminen
- b) Terveiden edistäminen.

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<p>– Lastensuojelun laitoshoitopainotteisuus vähenee tehostamalla avohuollon intensiivipalveluja ja painottamalla perhetyötä.</p> <p>- Pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten työllistämispalvelujen organisointi kunnallisena toimintana on selvitetty.</p> <p>- Mielenterveyskuntoutujien itsenäistä, tuettua asumista ja työtoimintaa on lisätty.</p> <p>- Psykiatristen sairaanhoitajien työ on vakiintunut ja hoitajien työnkuvan kehittäminen on edennyt.</p> <p>- Päihde- ja mielenterveyspalvelujen uudelleenorganisointi avohoitopainotteisemmaksi on aloitettu seudullisena yhteistyönä.</p> <p>- Terveiden edistämisen rakenteiden luominen on käynnistetty laatimalla hyvinvointikertomus.</p> <p>- Valtimotautien laatumittauksessa tulokset ovat parempia kuin vuonna 2008.</p>	<p>Moniammatilliset ryhmät ehkäisevät syrjäytymistä, pahoinvointimittareiden tulokset ovat parantuneet vuoden 2005 tasosta. Kaupunkilaisilla on käytössä selviytymistä tukevat neuvontapalvelut.</p> <p>Kaikkein heikoimmassa asemassa olevien palvelut on turvattu niin, että heitteille jäämisen riskiä ei ole.</p> <p>Väestön toimeentulotasosta riippuvaiset terveyserot ovat kaventuneet vuoden 2005 tasosta.</p> <p>Omavastuinen terveyskäyttäytyminen on vahvistunut, päihteiden käyttö on vähentynyt, tiettyjen sairauksien esiintyvyys on vähentynyt.</p>

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<p>– Vuodeosastojen toimintakäytännöt on yhdenmukaistettu.</p>	<p>Prosessit on kuvattu ja ohjeistettu. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon prosessit perustuvat organisaatorajojen asemasta toiminnallisiin kokonaisuuksiin ja saumattomiin palveluketjuihin.</p>

Arviointikriteeri: Seutuyhteistyön tuloksellisuus.

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<p>– LOST-yhteistoiminta-alueella vanhuspalveluiden rakenneselvitys on tehty.</p> <p>– Suunterveydenhuollon potilaiden kokonaishoitoaika on lyhentynyt ja sähköinen ajanvaraus mahdollistunut.</p>	<p>- Seudullisia tuottajayksiköitä on syntynyt.</p>

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

Hyvä ja houkutteleva työnantaja

Arviointikriteeri: Rekrytoinnin onnistuminen

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> - Vuokratyövoiman käyttö on vähentynyt vuodesta 2008. - Lohjan pääterveysaseman vuodeosastojen saneerauksen aikana on turvattu henkilökunnan jaksaminen.	<p>Oppisopimuskoulutus osana rekrytointia. Kesätyöntekijät ja harjoittelijat voidaan vakiinaistaa jo ennen valmistumista. Sisäinen rekrytointi ja tehtäväkierto on käytössä. Avoinna oleviin työpaikkoihin saadaan päteviä hakijoita. Ammattimaisen rekrytoinnin avulla tavoitetaan potentiaalisimmat hakijat.</p>

Resurssit –näkökulma:

Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Palvelutarpeiden ennakoiminen

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> - Lohjalle tuleva vanhusten asumispalveluyksikön rakentaja ja palveluntuottaja on valittu. - Selvitys oman lastensuojeluyksikön tarpeellisuudesta aloitettu. - Ostopalveluita käytetään pääterveysaseman osastojen saneerauksen aikana pitkäaikaipotilaiden hoitoon.	<p>Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen perustuu järjestelmälliseen palvelutarpeiden ennakointiin.</p>

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<p>– Palveluiden tuotteistusta ja kustannuslaskentaa on kehitetty edelleen.</p>	<p>Palvelujen järjestämisen taloudellisuus ja tuottavuus on parantunut.</p>

Kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2009 kaikille hallintokunnille yhteisistä tavoitteista 12.11.2008. Sosiaali- ja terveystaloutta päättää perusturvatyöryhmän liittyvät vuosittaiset käyttösunnitelman yhteydessä.

KAIKILLE HALLINTOKUNNILLE YHTEISET TAVOITTEET

Vaikuttavuus ja palvelukyky –näkökulma:

Käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut

Arviointikriteeri: Strategisten palvelujen saatavuus

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Hyvinvoiva ja terve Lohja –ohjelma on laadittu osana kaupunkistrategiaa – Palvelutasovertailu on tehty ja kehitettävät palvelut on määritetty.	- Lohja tarjoaa käyttäjälähtöiset, hyvinvointia ja turvallisuutta tuottavat palvelut.

Arviointikriteeri: Palvelutytyväisyys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Kehittämistoimenpiteet on määritetty ja toteutettu.	- Toimintaa on kehitetty säännöllisesti toteutettavien ja sisällöltään yhtenäistettyjen palvelutytyväisyyskyselyjen pohjalta.

Prosessit ja rakenteet –näkökulma:

Palvelujen tuottamistapojen uudistaminen

Arviointikriteeri: Palvelujen tuottamisen prosessilähtöisyys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Prosessikokonaisuus on määritetty, ydinprosessit on määritetty ja tavoitetiloja toimialoittain kuvattu.	- Prosessit on kuvattu ja ohjeistettu.

Arviointikriteeri: Tietoteknologian hyödyntäminen palveluprosesseissa

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Sähköiset asiointimahdollisuudet on avattu.	– Seutuverkko ja muu tietotekninen ympäristö tukee palvelujen tuottamista. – Päällekkäisyyksien osalta manuaalitoiminnot on poistettu.

Uudistuminen ja henkilöstö –näkökulma:

Uudistumiseen motivoitunut henkilöstö

Arviointikriteeri: Työhyvinvointi

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
Työyksikkökohtaiset toimenpidesuunnitelmat on laadittu työhyvinvointikyselyjen tulosten perusteella.	– Kehittyvä työhyvinvointi, jota mitataan säännöllisesti.

Arviointikriteeri: Kunnasta muihin tehtäviin lähtevien määrä (vaihtuvuus-%)

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Lähtöhaastattelut on suoritettu ja työpaikan vaihdon syyt on selvitetty.	– Työpaikan vaihdon syitä tutkitaan järjestelmällisesti lähtöhaastattelujen avulla; syyt muita kuin henkilöstöpoliittisia. – Omasta henkilökunnasta huolehtiminen.

Resurssit – näkökulma:

Taloudellinen palvelu- ja tuotantoverkko

Arviointikriteeri: Yksikkökustannusten kehitys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Yksikkökustannusten nousu ei ole ylittänyt kustannustason nousua.	- Palvelujen järjestämisen ja taloudellisuus ja tuottavuus on parantunut.

Arviointikriteeri: Kustannusperusteiset laskenta- ja raportointijärjestelmät

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Tuotteistukseen perustuvat laskenta- ja raportointijärjestelmät ovat käytettävissä.	- Taloudellisuutta ja tuottavuutta kuvaavat analyysijärjestelmät ja vertailutietokannat ovat käytettävissä.

Omistajapolitiikka ja omaisuuden hoito

Arviointikriteeri: Kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden ja liikelaitosten tulokellisuus

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Kaupungille palveluja tuottavien yhteisöjen menokehitys ei ylitä kaupungin omaa kehitystä. – Omalla tulo-rahoituksella toimivat yhteisöt eivät aiheuta kaupungille taloudellisia velvoitteita. – Liiketoiminnaksi katsottavasta toiminnasta saadaan kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle.	– Kaupungille palveluja tuottavien yhteisöjen menokehitys ei ylitä kaupungin omaa kehitystä. – Omalla tulo-rahoituksella toimivat yhteisöt eivät aiheuta kaupungille taloudellisia velvoitteita. – Liiketoiminnaksi katsottavasta toiminnasta saadaan kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Arviointikriteeri: Kuntayhtymien palvelutaso ja budjetin pitävyys

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
– Valtion rahoituksella toimivat yhteisöt vastaavat palvelujen tarpeeseen eivätkä aiheuta kaupungille taloudellisia velvoitteita. – Kaupungille ostopalveluja tuottavien kuntayhtymien palvelutaso vastaa ostosopimuksia määrältään ja hinnoiltaan.	– Valtion rahoituksella toimivat yhteisöt vastaavat palvelujen tarpeeseen eivätkä aiheuta kaupungille taloudellisia velvoitteita. – Kaupungille ostopalveluja tuottavien kuntayhtymien palvelutaso vastaa ostosopimuksia määrältään ja hinnoiltaan.

Arviointikriteeri: Omistusten strategisuus/omistuksesta luopuminen

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> – Kaupunki luopuu omistuksista, jotka eivät ole palvelujen järjestämisen tai kaupungin kehittämisen kannalta välttämättömiä. – Sijoituksiksi tarkoitetut omistukset ovat yhtiömuodossa. – Tarkoitukseen soveltumattomien tilojen osuus on laskenut. – Omaisuuden ylläpitoa ohjaa säännöllisin väliajoin päivitettävä mitattava kuntotieto sekä hoitoluokitukset.	<ul style="list-style-type: none"> – Kaupunki luopuu omistuksista, jotka eivät ole palvelujen järjestämisen tai kaupungin kehittämisen kannalta välttämättömiä. – Sijoituksiksi tarkoitetut omistukset ovat yhtiömuodossa. – Tarkoitukseen soveltumattomien tilojen osuus on laskenut. – Omaisuuden ylläpitoa ohjaa säännöllisin väliajoin päivitettävä mitattava kuntotieto sekä hoitoluokitukset.

Arviointikriteeri: Tilojen tehokas käyttö

Sitova tavoite 2009	Sitova tavoite 2013:
<ul style="list-style-type: none"> – Tilojen käyttö on tehostunut.	<ul style="list-style-type: none"> – Tilojen käytön tehokkuus on parantunut. – Uudis- ja laajentamisrakentamisen tarve on vähentynyt.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN TOIMINNALLISET MUUTOKSET VUONNA 2009

Vuoden 2009 alusta lukien toteutuu Sammatin kunnan lakkauttaminen ja liittäminen Lohjaan sekä Siuntion, Inkoon ja Karjalohjan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen liittäminen Lohjan toimintoihin (LOST-alueen toteuttaminen). Lohjan kaupunki järjestää palvelut yhteistoiminta-alueen kuntien asukkaille. Lohjan perusturvakeskuksen henkilöstömäärä kasvaa 543 työntekijästä noin 781 henkilöön. Sosiaali- ja terveyslautakunta on toimielin, joka vastaa LOST:n toiminoista ja siihen kuuluu edustajia kaikista yhteistoiminta-alueen kunnista.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen keskeisin haaste on LOST:n toteutus hallinnon ja talouden osalta. Hallintopalvelujen henkilöstömäärä kasvaa lisääntyvien tehtävien myötä ja samalla koko toimialaa koskevat toimistotehtävät keskitetään. Perusturvajohtajan suoraan alaisuuteen kuuluu kehittämisspalvelut-yksikkö, johon sijoittuu kehittämisspäälikkö ja johtava hoitaja. LOST:n toimintakuluihin on haettu valtiovarainministeriöltä avustusta.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut kohdennetaan eniten apua tarvitseville ikääntyneille painottuen yli 75-vuotiaiden päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen tukemiseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. Suurimpina haasteena tulosalueella on henkilöstön saatavuuden ja osaamisen varmistaminen rekrytointia ja työyhteisöjen toimintakäytäntöjä sekä ydinprosesseja kehittämällä.

Sairaanhoidollisen osaamisen lisääminen toteutetaan sekä lisäämällä vakansseja (vuonna 2009 palkataan kolme uutta sairaanhoitajaa ja viisi uutta lähihoitajaa; kustannusvaikutus 260.000 euroa) että muuttamalla vapautuvia kodinhoitajan tehtäviä sairaanhoitajan ja lähihoitajan tehtäviksi. Lisäksi talousarvioon on varattu syksystä alkaen yksi sairaanhoitajan ja kolme lähihoitajan vakanssia kotihoitoon, jotta palvelua voidaan antaa ympärivuorokautisesti myös Siuntion ja Sammatti-Karjalohjan alueilla (vuonna 2009 kustannukset ovat 50.000 euroa).

LOST-alueella otetaan vuoden 2009 alussa käyttöön yhteinen tietojärjestelmä kaikissa kotihoitoon sekä asumis- ja laitospalveluyksiköissä. Kaikki vanhuspalveluiden myöntämiskriteerit, maksut ja palkkiot sekä toimintakäytännöt yhtenäistetään LOST-yhteistyön käynnistyessä. Tämä edellyttää nykyisen palvelurakenteen kartoitusta, analyysiä sekä yhteisen ikääntymispoliittisen strategian laatimista. Tämä valmistuu toimenpideohjelmineen vuoden 2010 loppuun mennessä. Hankkeessa painotetaan strategista kumppanuutta sekä palveluprosessien selkiyttämistä ja yhtenäistämistä. Vanhuspalvelut osallistuu myös tutkimushankkeeseen, jossa tavoitteena on lääkehoidon kokonaisarvioinnin kautta siirtyä lääkkeiden annosjakeluun kaikissa yksiköissä.

Vanhusten asumispalveluihin varaudutaan hankkimaan viisi uutta asumispalvelupaikkaa, joiden kustannukset ovat yhteensä 210.000 euroa. Lohjan Apuomenan tuetut palvelut säilyvät ennallaan.

Vanhuspalveluiden haasteena on fysioterapian, suunterveydenhuollon ja gerontologisen sosiaalityön liittäminen laajemmin kotona asumista tukevien palvelujen saumattomaan palveluketjuun. Sosiaalityön osaamista tulosalueella laajennetaan siten, että vanhuspalveluille rekrytoidaan oma sosiaalityöntekijä. Lääkäreiden ja kotihoitoon välistä yhteistyötä sekä kotiuttamisprosessia kehitetään edelleen yhteistyössä avoterveydenhuollon, sairaalapalveluiden ja erikoissairaanhoidon yksiköiden kanssa.

Inkoossa aloittaa 7-paikkainen pienryhmäkoti palvelutalon yhteydessä. Talousarviossa on varattu 32.000 euroa myös yhteen uuteen lähihoitajan vakanssiin, jolla vahvistetaan vanhusten päivätoimintaa Inkoon alueella.

Erityispalvelut

Erityispalveluiden tulosalue organisoiu vuoden 2009 alussa. Se tuottaa LOST-alueella asiakkaalle tarpeen mukaiset ja helposti saavutettavat perheneuvola-, vammais-, päihde- ja mielenterveyspalvelut. Asiakkaiden henkilökohtaisten tarpeiden mukaisten tavoitteiden toteutuminen ja sosiaalisen yhteisöllisyyden turvaaminen edellyttävät omatoimisuuden ja elämänhallinnan valmiuksien lisäämistä ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia.

Lisäksi erityispalveluiden tulosityksikössä toimii LOST-alueen sijaisrekrytointiyksikkö, jonka tavoitteena on sekä terveyspalveluiden että sosiaalipalveluiden sijaishenkilöstön saatavuuden turvaaminen. Toiminta vakinaistetaan vuoden 2009 alusta alkaen.

Perheneuvolaan lisätään yksi psykologi-sosiaalityöntekijä –työpari tavoitteena lyhentää jonoja. Kustannusvaikutus vuonna 2009 on 70.000 euroa.

Päihdekliniikan ja avohuollon päihdetyöntekijöiden toiminta yhdistetään samaan yksikköön. Päihdepalveluiden kokonaisuuden ja palvelurakenteen arviointi aloitetaan osana käynnistyvää seudullista Päihde- ja mielenterveysshanketta.

Vammaispalveluita täydennetään mielenterveyskuntoutujien sosiaaliseen kuntoutukseen keskittyvällä sosiaalityöntekijällä. Palvelurakennetta muutetaan avohoitopainotteisempaan suuntaan siirtämällä kuntoutujia tuen turvin itsenäiseen asumiseen. Aspa-palvelut tarjoaa RAY:n tuella asunnon muutamalle kuntoutujalle ja tuottaa tarvittavan tuen asumiseen. Mielenterveyspalveluihin palkataan sosiaalityöntekijä, jonka rahoitustarve 45.000 euroa katetaan vähentämällä mielen-terveysostopalveluita. Lohjan Mielenterveysseuralle on osoitettu 40.000 euroa mielenterveyskuntoutukseen Klubitalolla, mikä tuki on siirretty sosiaalipalveluista erityispalveluihin.

Kehitysvammais- ja palveluissa sosiaaliohjaajan työsuhde vakinaistetaan. Vuoden aikana selvitetään vammaispoliittisten etujen yhtenäistäminen. LOST-kuntien yhteinen vammaisneuvosto perustetaan. Eduskunnassa on valmisteilla vammais- ja palvelulainsäädännön muutos, joka voi aiheuttaa syksystä 2009 lähtien palvelutarpeiden lisäystä.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelujen tulosalueen palvelut organisoidaan ja johdetaan keskistetyksi LOST-alueella. Sosiaalityössä noudatetaan eriytettyä työmallia. Ajanvaraukseen perustuvat palvelut järjestetään osa-aikaisesti lähipalveluina Siuntiossa ja Inkoossa sekä erikoistapauksissa Karjalohjalla. Päihdetyön avopalvelut siirtyvät erityispalvelujen tulosalueelle.

Aikuissosiaalityössä tavoitteena on aktivoivaa sosiaalityötä edistävän työmallin käyttöönotto. Maaliskuussa 2008 alkaneen pitkäaikaistyöttömien työllistämishanke Mahiksen toiminta jatkuu Lohjan alueella. Työllistämistoimintaa koskevien palvelujen (oma toiminta, Hiiden työvoiman palvelukeskus, ostopalvelut sekä kolmannelle sektorille myönnettävä työllistämistuki) koordinaointia ja yhteensovittamista jatketaan.

Lastensuojelun asiakkuusmäärien kasvu ja vuonna 2008 voimaan tulleen uuden lastensuojelulain toimintavelvoitteet edellyttävät henkilöstön lisäämistä ja tehtäväjaon kehittämistä. Lastensuojelun avohuollon toiminnallisia edellytyksiä vahvistetaan palkkaamalla uusi sosiaaliohjaaja (amk) ja sosiaalityöntekijä, joiden kustannusvaikutus on 80.000 euroa. Avohuollon tukitoimenpiteisiin varataan lisää 25.000 euroa.

Lastensuojelun laitoshoidon määräraha on haasteellinen. Lastensuojelun avohuollon palvelujen ja lasten ja nuorten psykososiaalisten palvelujen ja työmuotojen kehittämistä jatketaan seudullisena yhteistyönä. Lakisääteinen lastensuojelusuunnitelma saatetaan valmiiksi.

Hiiden (LOST ja Karviainen) ja Länsi-Uudenmaan kuntien yhteinen sosiaalipäivystyshanke jatkuu vuoden loppuun. Vuoden 2009 aikana tehdään selvitys ja päätös pysyvistä päivystysrakenteista.

Elatusturva siirtyy 1.4.2009 alkaen kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi. Elatusturva-asioita hoitavan henkilöstön toimenkuvat muuttuvat.

Terveyspalvelut

LOST-yhteistoiminnan mahdollisuuksien hyödyntäminen on tulosalueen tärkein haaste rekrytoinnin ohella.

Avosairaanhoidon toimintaa kehitetään Stakesin selvitystyön ehdotusten mukaisesti: Siuntion ja Inkoon vastaanottopalveluita kehitetään nykyisistä lähtökohdistaan. Lohjalla tiukasta omalääkärimallista luovutaan aluepohjaisesta vastuusta kiinni pitäen. Muutos tukee rekrytointia, mahdollistaa lääkäripalveluiden oikeudenmukaisemman jakamisen lääkärivajaustilanteissa ja helpottaa potilaiden hakeutumista valitsemalleen lääkärille. Toimintamallin muutos tarkoittaa myös lääkärin palkkausjärjestelmän kustannusneutraalia muutosta. Päiväaikainen vaativampi terveyskeskuspäivystys keskitetään Tynninharjun terveysasemalle hankkimalla palvelua yksityiseltä palveluntuottajalta. Keskitäminen lisää potilasturvallisuutta ja mahdollistaa päivystysaikaisten röntgentutkimusten joustavan saamisen tilanteessa, jossa HUS-Röntgen keskittää toimintansa Lohjalla Lohjan sairaalan yhteyteen. Samalla Lohjan pääterveysaseman röntgenkuvaustoiminta loppuu. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajaa madalletaan hankkimalla avosairaanhoidon erikoislääkäreiden konsultaatioita ostopalveluna. Hoitajien työnkuvan kehittämiseen panostetaan toimintavuoden aikana.

Karjalohjan ja Sammatin terveysasemille jatketaan terveyspalvelujen hankkimista ostopalveluna MedOne Oy:ltä ainakin optiokausien loppuun asti. Karjalohjan ja Sammatin fysioterapiapalvelut tuotetaan pääosin omana toimintana, mikä tarkoittaa yhden uuden fysioterapeutin palkkaamista. Ostopalvelujen vähentymisen kautta muutos on kustannusneutraali.

Terveysasemaverkosto säilyy nykyisellään vuonna 2009. Toimintavuoden aikana tehdään palveluverkkoselvitys, koska hajanainen yhdeksän pienen terveysaseman verkosto on erittäin haavoittuva.

Avosairaanhoidossa kahden psykiatrisen sairaanhoitajan saaminen mahdollistaa mielenterveys-työn kehittämisen. Vuoden 2009 rahoitustarve 60.000 euroa katetaan vähentämällä mielenterveysostopalveluita. Lasten- ja nuorten terveydenhuoltoon ja neuvolatoiminnan ja kouluterveydenhuollon tukemiseen panostetaan perustamalla lastenneurologin virka. Kouluterveydenhuoltoon palkataan kaksi terveydenhoitajaa, joiden kustannusvaikutus on 70.000 euroa. Opetus-terveyskeskustoiminnan kehittäminen on tärkeää terveyskeskuksen henkilöstön riittävyyden ja osaamisen varmistamiseksi tulevaisuudessa ja yliopisto- ja oppilaitosyhteistyön jatkamiseksi.

Terveyden edistämisen tulosyksikön osastonhoitajan mahdollisuus panostaa poikkihallinnolliseen ja LOST-kuntien yhteiseen terveyttä edistävään työhön turvataan perustamalla apulaisosastonhoitajan vakanssi, jonka kustannukset ovat 45.000 euroa.

Tynninharjun keskitetyn terveyskeskuspäivystysyksikön palvelujen tuottajana jatkaa optiovuodet 2009-2010 MedOne Oy. Palvelusopimuksen hinta nousee indeksitarkistuksen ja erikseen neuvotteluissa hyväksytyjen lisääntyneiden kustannusten takia. Siuntion ja Inkoon virka-ajan ulkopuo-

linen päivystys säilyy ennallaan.

Sairaankuljetuksen ja ensihoidon lisääntyneisiin kustannuksiin on varauduttu. Osaltaan lisääntyneet kustannukset johtuvat ensivastetoiminnan kustannusten siirtymisestä pelastustoimesta terveystoimeen.

Työterveyskeskuksen toiminnassa mahdollistetaan panostus ennaltaehkäisevään toimintaan omalääkärimallin purkamisella ja avosairaanhoidon tulosityksikköön sijoitettavan lisälääkärin työpanoksen avulla. Uuden lääkärin työpanos, jonka nettokulut ovat 36.000 euroa, jakautuu työterveyskeskuksen ja avosairaanhoidon tulosityksiköiden kesken.

Suunterveydenhuollossa Karjalohjan ja Sammatin alueella toimintaa kehitetään yhtenä kokonaisuutena. Suunterveydenhuollossa otetaan käyttöön kysynnänhallinnan (Kyha) malli, jonka tavoitteena on saada lyhyet läpimenoajat potilaille ja kehittää sähköistä asiointia. Välinehuollossa Virkkalan, Harjun ja Roution hammashoitoloiden ulkoistamiskokeilu Lohjan sairaalaan jatkuu ja kokeiluun otetaan mukaan Anttilan ja Ojamon hammashoitolat.

Sairaalapalvelut

Pääterveysaseman vuodeosastojen saneeraus alkaa alkusyksyllä 2009. Pääterveysaseman potilaspaiikkoja vähennetään 83:een saneerauksen ajaksi. 7-10 potilaspaiikkaa siirretään tilapäisesti Kartanomäkeen. Henkilökunta tasataan osastoille potilaspaiikkojen suhteessa.

Siuntion vuodeosasto liittyy LOST:n myötä sairaalapalveluihin. Vuonna 2009 yhtenäistetään käytännöt kaikilla vuodeosastoilla samanlaisiksi. Siuntion vuodeosaston henkilökunta koulutetaan käyttämään Pegasos-osasto-ohjelmaa. Kaikilla vuodeosastoilla panostetaan kirjaamisen kehittämiseen.

Inkoon vuodeosastopalvelu on ostettu Meltolasta. Meltolan käyttöä pyritään vähentämään ja siirtämään akuutti vuodeosastohoito omille osastoille. Pitkäaikaispotilaita ei pääterveysaseman osastojen saneerauksen vuoksi kyetä siirtämään. Sammatti on käyttänyt Lohjan vuodeosastoja jo aiempina vuosina. Karjalohjan potilaat pyritään hoitamaan Lohjan vuodeosastoilla aiempaa enemmän.

LOHJAN PERUSTURVALAUTAKUNNAN TOIMINNALLISET MUUTOKSET VUONNA 2009

Perusturvalautakunta koostuu vain lohjalaisista luottamushenkilöistä. Perusturvakeskuksen alaisista toiminnoista LOST:n ulkopuolelle jäävät erikoissairaanhoito, asuntopalvelut ja perusturvalautakunnan vastuulle kuuluva muu hallinto mukaan lukien ns. eläkemenoperusteiset maksut ja lohjalaisten järjestöjen toiminta-avustukset.

Lohjan seudun työttömien toiminta-avustusta lisätään 7.500 euroa.

Asuntopalvelut-yksikkö jää LOST:n ulkopuolelle, vaikka se hallinnollisesti säilyy edelleen hallintopalvelut-tulosalueella. Asuntopalveluiden käytöstä poistuu arviolta viisi vuokrahuoneistoa myynnin tai muun poistuman kautta. Sammatin kunnan lakkauttamisen myötä kaupungin konserniin liittyy kahdeksas yhtiö, Kiinteistö Oy Sammatintakoja, jossa on 14 huoneistoa. Sammatin vanhusten palvelukeskuksen Kaisankallion pihapiirissä on 24 vuokra-asuntoa, joista 12 huonokuntoisen asunnon tulevaisuus selvitetään. Kaikissa Sammatin alueen vuokra-asunnoissa siirrytään Lohjan hallinnollis-taloudellisiin käytäntöihin asteittain.

Lohjan kaupungin erikoissairaanhoidossa (mukaan lukien Sammatti) on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) palvelusopimuksen toteutukseen varattu 37.400.000 euroa. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajaa madalletaan hankkimalla avosairaanhoidon erikoislääkäreiden konsultaatioita ostopalveluna.

LOHJAN PERUSTURVATOIMEN HENKILÖSTÖSUUNNITELMA V. 2009-2011

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Hallintopalvelut

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Hallintopalvelut

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Vanhuspalvelut

Kolme uutta sairaanhoitajaa kotihoitoon

Viisi uutta lähihoitajaa kotihoitoon 1.3. lukien

Yksi sairaanhoitaja kotihoitoon/yöpartio syksystä lukien

Kolme uutta lähihoitajaa kotihoitoon/yöpartio syksystä lukien

Yksi lähihoitaja vanhusten tukipalveluihin päivätoimintaan Inkooseen

Kodinhoitajien tehtäviä (arvio 3-5) muutetaan sairaan- ja lähihoitajiksi

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Erityispalvelut

Yksi uusi sosiaalityöntekijä-psykologi työpari perhen. 1.1. lukien

Yksi uusi sosiaalityöntekijä mielenterv.palv. 1.1. lukien

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Sosiaalipalvelut

Yksi uusi sosiaalityöntekijä 1.3. lukien

Yksi uusi sosiaaliohjaaja 1.3. lukien

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Terveyspalvelut

Kaksi uutta psykiatrista sairaanhoitajaa avosairaanhoitoon 1.4. lukien

Yksi uusi työterveyslääkäri avosairaanhoitoon 1.1. lukien

Yksi uusi lastenneurologi avosairaanhoitoon 1.1. lukien

Ruotsinkiel.terveydenhoitajan työpanoksen lisääminen

Yksi uusi apulaisosastonhoitaja terv.edistämiseen 1.1. lukien

Yksi uusi fysioterapeutti kuntoutukseen 1.1. lukien

Kaksi uutta terveydenhoitajaa kouluterveydenhuoltoon 1.3. lukien

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Sairaalapalvelut

Yksi uusi lääkäri vuodeosastohoitoon 1.1. lukien

Henkilöstön lukumäärä yhteensä

Sosiaali- ja terveyslautakunnan henkilöstön lukumäärä yhteensä

Perusturvalautakunnan henkilöstön lukumäärä yhteensä

KOKO PERUSTURVATOIMEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ

	2008	2009	2010	2011
	3,6	3,6	3,6	3,6
	15	15	15	15
		3		
		5		
		1		
		3		
		1		
	199	327,1	327,1	327,1
		2		
		1		
	20,04	36,04	36,04	36,04
		1		
		1		
	34	47	47	47
		2		
		1		
		1		
		0,29		
		1		
		1		
		2		
	165,3	227,0	227,0	227
		1		
	109,5	125,8	125,8	125,8
	542,8	777,94	777,94	777,94
	3,6	3,6	3,6	3,6
	546,4	781,54	781,54	781,5

PERUSTURVATOIMEN TUNNUSLUVUT JA SUORITTEET

Toimielin/toiminto	2 007	2 008	08	2 009	09
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA	Tot.	Tavoite	Tot.	Tavoite	Tot.

	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			15,0	
	Toimintakulut, euroa/asukas			73	
Vanhuspalvelut					
	Kotihoito, käynnit	160 610	185 530	187 200	
	Omaishoidon tuki, tuen saajat	194	192	185	
	Ateriapalvelut, kotiinkuljetetut ateriat		58 650	60 100	
	Vanhusten päivätoiminta, käynnit	4 900	4 900	5 920	
	Vanhusten asumispalvelut, (omat) hoitopäivät	40 274	41 960	46 203	
	Vanhusten asumispalvelut (ostop.) hoitopäivät	36 401	28 304	28 163	
	Vanhusten pitkäaik. hoitopalvelut (omat.) hoitopäivät	40 624	38 700	39 170	
	Vanhusten pitkäaik. hoitopalvelut (ostop.) hoitopäivät	2 951	2 553	2 240	
	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			327,1	
Erityispalvelut					
	Kehitysvammaisten palvelut, asiakkaat			280	
	Vammaispalvelut, asiakkaat	340		450	
	Perheneuvola, käynnit	4 123	3 334	5 546	
	Päihdekliniikka, käynnit	3 914	3 865	3 890	
	Sijaisrekrytointi, työvuorot	449	1 350	2 000	
	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			36	
Sosiaalipalvelut					
	Sijaisperhehoito, hoitopäivät	10 662		12 000	
	Lastensuojelun laitospalvelut, hoitopäivät			37 457	
	Toimeentulotuki, asiakasruokakunnat	1 500		1 600	
	Työllistämispalvelut, työtoimintapäivät	9 783	11 191	9 830	*
	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			47,0	
Terveyspalvelut					
	Vastaanotto toiminta, lääkärikäynnit	73 397		80 455	
	Vastaanotto toiminta, hoitajakäynnit	30 046		42 700	
	Päivystyskäynnit	23 795		29 750	
	Kuntoutuskäynnit (fysioterapia)	22 751	22 866	23 610	
	Terveyden edistäminen, lääkärikäynnit	7 224	7 145	7 210	
	Terveyden edistäminen, hoitajakäynnit	34 886	35 050	37 560	
	Suun terveydenhuolto, hammaslääkärikäynnit			38 581	
	Suun terveydenhuolto, suuhygienistikäynnit			12 027	
	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			227,0	
Sairaalapalvelut					
	Vuodeosastohoito, hoitopäivät	37 291	48 845	52 947	
	<i>Tehty työaika, henkilötyövuodet</i>			125,8	

Tuloslaskelma € Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

	Lohja + LOST yhteinen tilin- päätös07	Lohja budjetti08	Lohja + LOST budjetti09
Toimintatuotot	13 257 195	10 530 351	34 139 371
Myyntituotot	3 728 459	3 461 365	24 273 778

Maksutuotot	6 084 245	4 801 379	7 240 133
Tuet ja avustukset	2 009 124	1 363 753	2 090 448
Muut toimintatuotot	1 435 367	903 854	535 012
Toimintakulut	-74 839 330	-54 994 654	-88 269 889
Henkilöstökulut	-29 103 194	-23 584 439	-33 610 514
Palkat ja palkkiot	-22 301 982	-18 192 224	-26 757 511
Henkilöstösivukulut	-6 801 211	-5 392 215	-6 853 002
Eläkekulut	-4 979 529	-4 005 443	-4 814 998
Muut henkilöstösivukulut	-1 821 683	-1 386 772	-2 038 005
Palvelujen ostot	-32 682 323	-22 034 980	-38 793 184
Asiakaspalvelujen ostot	-22 725 527	-13 215 888	-26 224 216
Muiden palvelujen ostot	-9 956 796	-8 819 092	-12 568 968
Ostot tilikauden aikana	-3 320 601	-2 309 314	-3 485 699
Avustukset	-7 175 672	-5 414 887	-6 307 057
Muut toimintakulut	-2 557 540	-1 651 034	-6 073 435
Vuokrat	-2 201 177	-1 649 312	-5 991 900
Muut toimintakulut	-356 363	-1 722	-81 535
Toimintakate	-61 582 135	-44 464 303	-54 130 518
Muut rahoitustuotot	0	0	0
Korkokulut	-3 146	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0
Vuosikate	-61 585 281	-44 464 303	-51 130 518
Poistot ja arvonalentumiset	-772 113	-752 088	0
Tilikauden tulos	-62 357 393	-45 216 391	-54 130 518

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Hallintopalvelut

	Lohja tilinpäätös07	Lohja budjetti08	Lohja + Lost budjetti09
Toimintatuotot	368535	136551	420674
Myyntituotot	58921	5035	77
Tuet ja avustukset	309615	131516	420597
Toimintakulut	-869427	-814432	-1658954
Henkilöstökulut	-360069	-363700	-851729
Palkat ja palkkiot	-272353	-264678	-571714
Henkilöstösivukulut	-87716	-99022	-280015
Eläkekulut	-68975	-78660	-238002
Muut henkilöstösivukulut	-18741	-20363	-42014
Palvelujen ostot	-175974	-273177	-492896
Asiakaspalvelujen ostot	-169	0	-184

Muiden palvelujen ostot	-175805	-273177	-492712
Ostot tilikauden aikana	-14486	-14666	-30784
Avustukset	-112427	-130780	-9172
Muut toimintakulut	-206471	-32108	-274373
Vuokrat	-35449	-32055	-211731
Muut toimintakulut	-171022	-53	-62642
Toimintakate	-500892	-677880	-1238280
Poistot ja arvonalentumiset	-772113	-752088	-299428
Tilikauden tulos	-1273004	-1429968	-1537708
Kust.lask.tuotot	0	0	0
Kust.lask.kulut	0	0	-1992513
Keskushallinnon vyörytykset	0	0	-1992513

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Vanhuspalvelut

	Lohja	Lohja	Lohja+LOST
	tilinpäätös07	budjetti08	budjetti09
Toimintatuotot	2335590	2326420	10841262
Myyntituotot	457104	539036	7140354
Maksutuotot	1867624	1771687	3689309
Tuet ja avustukset	10862	15697	11599
Toimintakulut	-10554619	-10896284	-23495695
Henkilöstökulut	-5891231	-6403799	-12601378
Palkat ja palkkiot	-4458416	-4851337	-9990394
Henkilöstösivukulut	-1432815	-1552462	-2610984
Eläkekulut	-1096970	-1199943	-1845081
Muut henkilöstösivukulut	-335845	-352520	-765903
Palvelujen ostot	-3422077	-3236315	-5872375
Asiakaspalvelujen ostot	-2506295	-2352861	-3465141
Muiden palvelujen ostot	-915782	-883454	-2407234
Ostot tilikauden aikana	-362666	-342723	-895649
Avustukset	-599429	-563795	-1091072
Muut toimintakulut	-279217	-349652	-3035221
Vuokrat	-269419	-348516	-3033523
Muut toimintakulut	-9798	-1136	-1698

Toimintakate	-8219029	-8569864	-12654433
---------------------	----------	----------	-----------

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Erityispalvelut

	Lohja	Lohja	Lohja+LOST
	tilinpäätös07	budjetti08	budjetti09
Toimintatuotot	250 191	240 486	3 383 070
Myyntituotot	122310	126463	3117916
Maksutuotot	126701	112070	234709
Tuet ja avustukset	1180	1953	1682
Muut toimintatuotot	0	0	28763
Toimintakulut	-5 812 177	-5 613 356	-11 280 753
Henkilöstökulut	-622992	-737185	-1532704
Palkat ja palkkiot	-488834	-564003	-1223112
Henkilöstösivukulut	-134157	-173181	-309592
Eläkekulut	-98191	-129742	-217534
Muut henkilöstösivukulut	-35966	-43439	-92058
Palvelujen ostot	-4844555	-4502290	-9069598
Asiakaspalvelujen ostot	-4505428	-4124951	-8384507
Muiden palvelujen ostot	-339127	-377338	-685091
Ostot tilikauden aikana	-14837	-20497	-21718
Avustukset	-288942	-315831	-534053
Muut toimintakulut	-40851	-37554	-122680
Vuokrat	-40813	-37495	-122641
Muut toimintakulut	-39	-59	-39
Toimintakate	-5 561 986	-5 372 870	-7 897 683

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Sosiaalipalvelut

	Lohja	Lohja	Lohja + LOST
	tilinpäätös07	budjetti08	budjetti09
Toimintatuotot	2130082	2030438	5755851
Myyntituotot	40117	40970	3518665
Maksutuotot	16446	19852	148672
Tuet ja avustukset	1367589	1180694	1636712
Muut toimintatuotot	705930	788922	451802
Toimintakulut	-6973922	-7043186	-15352938
Henkilöstökulut	-1289146	-1488563	-2039440
Palkat ja palkkiot	-1002973	-1142142	-1610931
Henkilöstösivukulut	-286173	-346421	-428509
Eläkekulut	-211635	-257731	-306414
Muut henkilöstösivukulut	-74538	-88690	-122095
Palvelujen ostot	-1132248	-1078824	-8441413
Asiakaspalvelujen ostot	-777492	-739868	-7930795
Muiden palvelujen ostot	-354756	-338956	-510618
Ostot tilikauden aikana	-24278	-29686	-29052
Avustukset	-4318035	-4307492	-4626874
Muut toimintakulut	-210213	-138622	-216159
Vuokrat	-141474	-138148	-215603
Muut toimintakulut	-68739	-474	-556
Toimintakate	-4843840	-5012748	-9597087

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Terveyspalvelut

	Lohja	Lohja	Lohja + LOST
	tilinpäätös07	budjetti08	budjetti09
Toimintatuotot	3558106	3340408	10308418
Myyntituotot	2541501	2556793	8189318
Maksutuotot	613625	662889	2051938
Tuet ja avustukset	12202	5794	12715
Muut toimintatuotot	390779	114932	54447
Toimintakulut	-12996505	-13579689	-25844012
Henkilöstökulut	-4693516	-5432125	-10483495
Palkat ja palkkiot	-3656746	-4215953	-8444903
Henkilöstösivukulut	-1036770	-1216172	-2038592
Eläkekulut	-765945	-882511	-1396179
Muut henkilöstösivukulut	-270826	-333661	-642414
Palvelujen ostot	-6701880	-6643010	-12164235
Asiakaspalvelujen ostot	-3699209	-1677330	-5362185
Muiden palvelujen ostot	-3002671	-4965679	-6802050
Ostot tilikauden aikana	-867373	-813015	-1625193
Avustukset	-102255	-83057	-45886
Muut toimintakulut	-631480	-608483	-1525203
Vuokrat	-602382	-608483	-1513179
Muut toimintakulut	-29098	0	-12024
Toimintakate	-9438399	-10239281	-15535594
Korkokulut	-1605	0	0
Vuosikate	-9440003	-10239281	-15535594
Kust.lask.tuotot	0	0	0
Kust.lask.kulut	0	0	-10996
Pääomavuokrat	0	0	-10996

Tuloslaskelma €

Sosiaali- ja terveyslautakunta (LOST)

Sairaalapalvelut

	Lohja	Lohja	Lohja + LOST
	tilinpäätös07	budjetti08	budjetti09
Toimintatuotot	1547489	1654967	3430096
Myyntituotot	119118	156004	2307448
Maksutuotot	1321835	1489142	1115505
Tuet ja avustukset	7491	9821	7143
Muut toimintatuotot	99045	0	0
Toimintakulut	-14000464	-13716275	-10637537
Henkilöstökulut	-5848328	-6511125	-6101768
Palkat ja palkkiot	-4451289	-5063666	-4916458
Henkilöstösivukulut	-1397039	-1447459	-1185310
Eläkekulut	-1062778	-1059154	-811788
Muut henkilöstösivukulut	-334261	-388305	-373522
Palvelujen ostot	-6705091	-5929114	-2752667
Asiakaspalvelujen ostot	-4893989	-4279133	-1081404
Muiden palvelujen ostot	-1811102	-1649981	-1671263
Ostot tilikauden aikana	-837064	-871962	-883303
Avustukset	-1194	-2335	0
Muut toimintakulut	-608787	-401739	-899799
Vuokrat	-591332	-401739	-895223
Muut toimintakulut	-17455	0	-4576
Toimintakate	-12452974	-12061308	-7207441
Korkokulut	-1542	0	0
Vuosikate	-12454516	-12061308	-7207441